

Arkkiv. O. 58/14.2.2002

M

RANTASALMI RANTAKARTANO
kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Päivi Kankkunen 1999

sisällys

arkistotietoja	2
ote tiekartasta GT-6	3
peruskarttaotteen suurennos	4
johdanto	5
sijainti ja topografia	6
kaivaustekniikka	6
asumuspainanne	7
asumuspainanteen löydöt	7
löytöluettelo	7
koekuoppa B	8
yhteenveto	8
negatiiviluettelo	9
dialuettelo	9
kuvataulut	11-14
kartat:	
verkkoprojektio asumuspainanteesta	15
yleiskartta, 1:1000, A3	16
tasokartat, 1:25, A3	17-18

Rantasalmi Rantakartano

kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 1999

arkistotietoja

Kunta: Rantasalmi

Kylä: Rantasalo

Kohde: Rantakartano (inv. 1993 nro 36, muinaisjäännösrekisteri nro 681010027)

Tila: Rantakangas, RN:o 15:40, omistaja Mikko Paunonen, os. Rantakartanontie 71, 58900 Rantasalmi/määräalan vuokraajana sora- ja kuljetusliike Veljekset Ounasvuori, Susimäentie 17, 58900 Rantasalmi

Sijainti: Rantasalmen kirkosta linnuntietä noin 2 km kaakkoon

Peruskartta: 3233 09 RANTASALMI ja 3233 12 LIESNIEMI

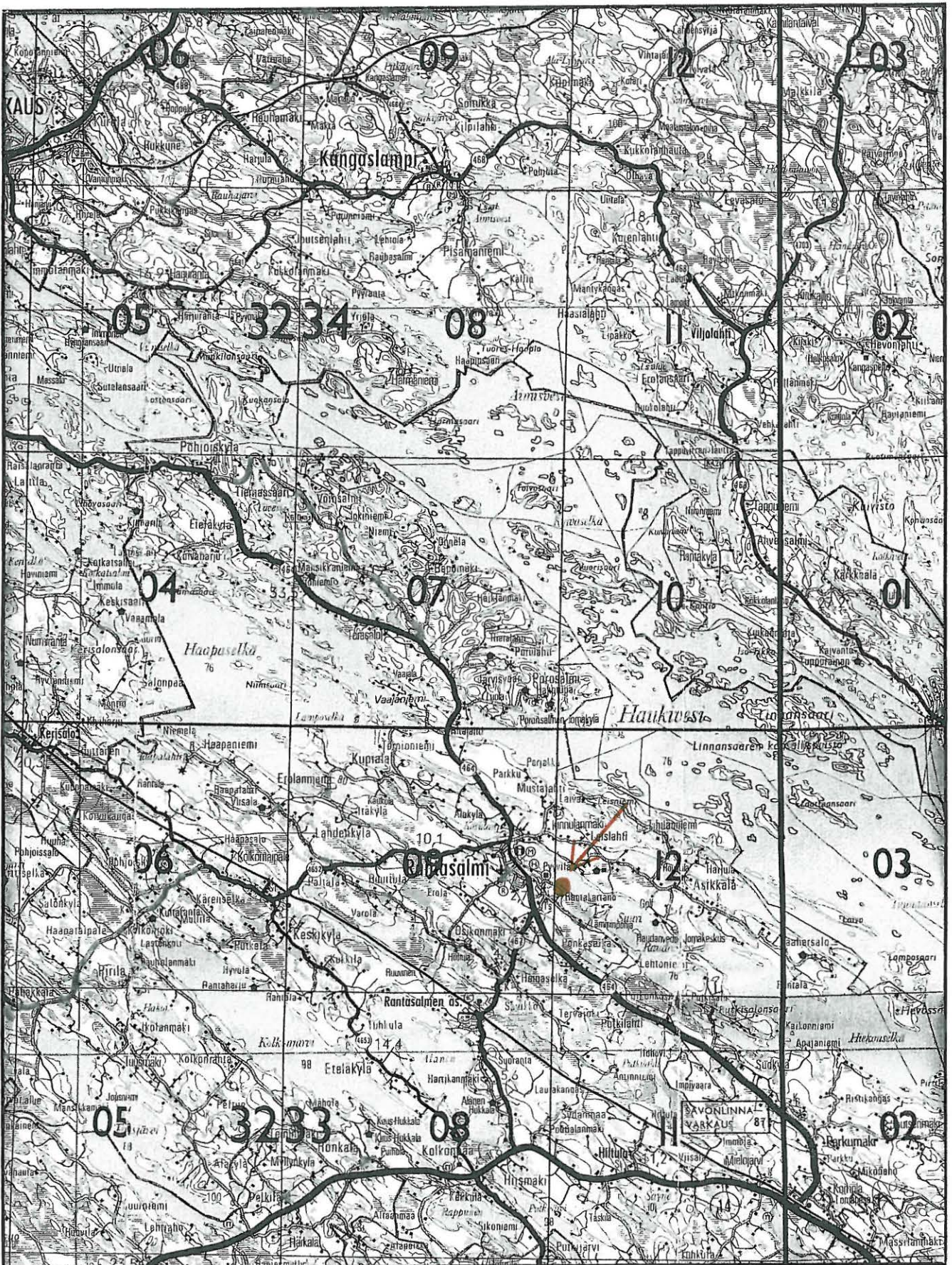
Koordinaatit: x = 6883 98, y = 3569 98, z = n. 88,50 m mpy

Aiemmat tutkimukset: Savonlinnan maakuntamuseo/Timo Sepänmaa 1993

Aiemmat löydöt: KM 28027

tähän kertomukseen liittyvät: löydöt KM 31643:1-85
negatiivit 119236-65
diat 45690-710
kartat sivuilla 15-18

ote tiekartasta GT-6, kohde merkitty punaisella

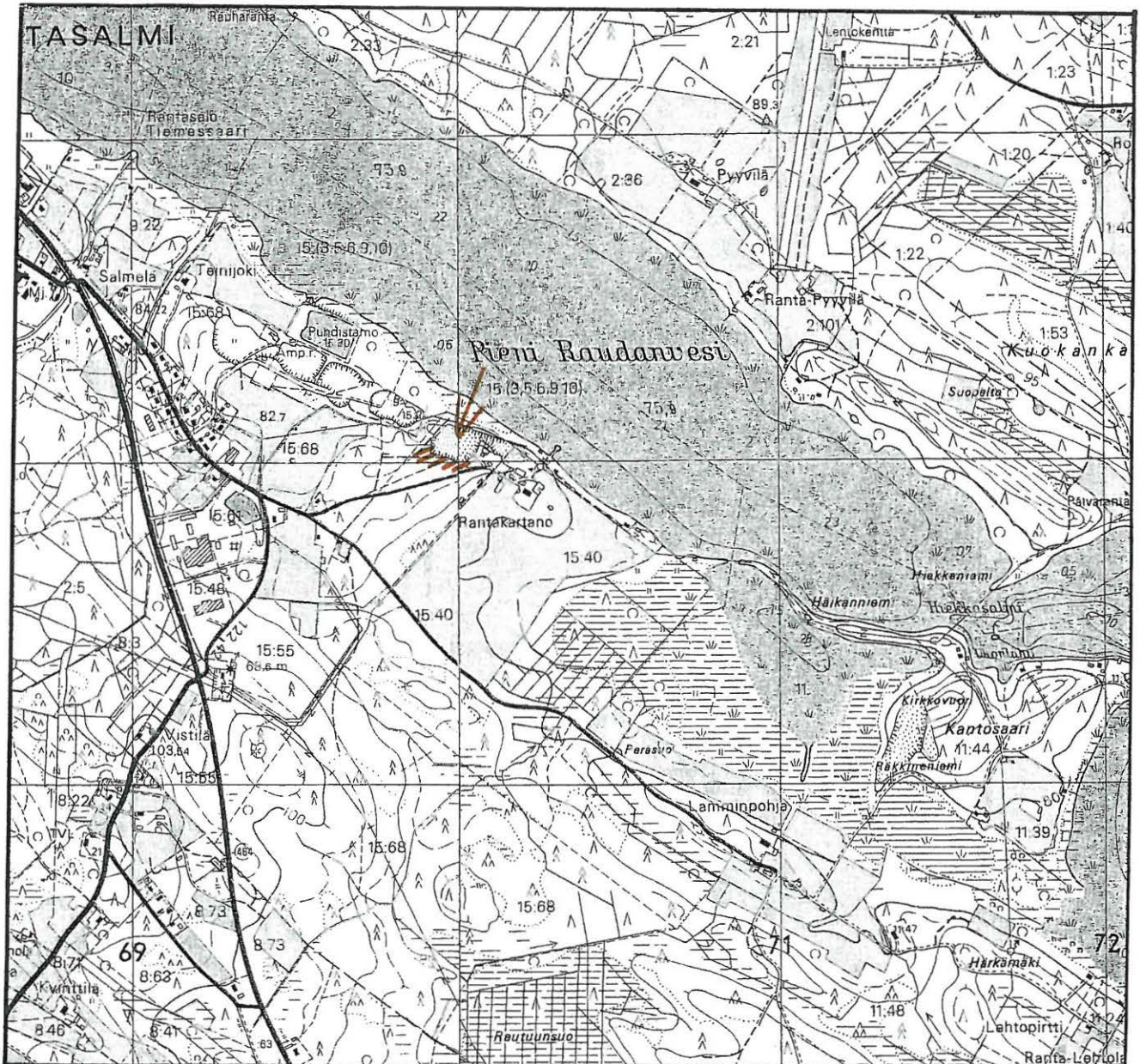
Rantasalmi Rantakartano

Päivi Kankkunen 1999

ote peruskarttalehdistä 3233 09 RANTASALMI ja 3233 12 LIESNIEMI

koordinaatit: x = 6883 98, y = 3569 98, z = n. 88,50 m mpy

kohde on merkitty punaisella

Johdanto

Rantasalmen Rantakartanon kivikautinen asuinpaikka löytyi inventoinnissa vuonna 1993. Asuinpaikalla oli havaittu myös asumuspainanne sekä kolme pientä, matalaa kuoppaa. Vuonna 1999 Museovirastoon tuli lausuntoa varten soranottosuunnitelma, joka koski silloisen sorakuopan eteläpuolista aluetta ja siten myös asumuspainannetta ja asuinpaikkaa yleensäkin. Kohde otettiin koekaivausryhmän kenttätöohjelmaan ajalle 28.6.-9.7. 1999.

Kaivajina oli kuusi Rantasalmen kunnan palkkaamaa nuorta: Sami Hakulinen, Matti Kokkonen, Päivi Hallikainen, Annika Ikäheimonen, Markus Sopenen ja Aivar Hyvärinen sekä vapaaehtoisena arkeologian harrastaja Pertti Harramo Mouhijärveltä. Kaivauksen piirtäjänä toimi FM Teija Nurminen, tutkimusavustajana FM Kristiina Mannermaa. Kaivauksen johti allekirjoittanut.

Helsingissä, 8.2. 2002

Päivi Kankkunen

Sijainti ja topografia

Rantakartanon kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Rantasalmen kirkosta noin 2,1 km linnuntietä kaakkoon, Rantakartanoon vievän tien ja siitä pohjoiseen olevan hiekkakuopan välissä. Alueen Pienen Raudanveden puoleinen rinne on ajettu soraksi aina lännessä olevaan tilanrajaan saakka. Maasto on mäntymetsää kasvavaa, tasaista hiekkakangasta. Hiekkakuopasta kaakkoon, tien eteläpuolella, on havaittavissa rantamuodostumia, joilla ei kuitenkaan toistaiseksi ole havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Asumuspainanteen pohjoisreuna oli jäänyt pintamaakasojen alle, mikä vaikeutti sen koon arviointia. Pohjoisessa olevalla pintakuoritulla alueella ei havaittu löytöjä, mutta kylläkin hieman painanteesta koilliseen pintamaakasojen juurelta, kuoritun alueen puolelta, löytyi saviastian palasia (merkitty yleiskarttaan).

Hiekkakuopan reunaa on maisemoitu lähempänä Rantakartanoa, kohdassa missä reuna tulee hyvin lähelle paikallistietä. Tästä maisemoidusta reunasta löytyi saviastian palasia sekä punaista kulttuurimaata.

Asuinpaikka on sijainnut itään kurottuvalla niemellä.

Kaivaustekniikka

Tutkimusalueelle kaivettiin 13 neliömetrin suuruista koekuoppaa (yksi laajennettiin 3 m²:n suuruiseksi). Koekuopat keskitettiin nykyisen hiekkakuopan ja lippusiimalla maastoon merkityn ottamisalueen rajan väliselle alueelle ja ne sijoitettiin 10 m:n välein. Päälinjalle annettiin koordinaattiluvuksi 100 ja sen suunta oli 268°.

Koekuopista poistettiin lapiolla turve, jonka jälkeen niitä kaivettiin pääsääntöisesti 10 cm:n kerroksissa puhtaaseen, löydöttömään pohjamaahan. Löydöt otettiin talteen 10 cm:n kerroksissa. Kaivauksella ei käytetty seula.

Asumuspainanne vaaittiin puolen metrin verkossa ja sen arvioituun keskikohtaan sijoitettiin metrin levyinen ja 21 m:n pituinen koeoja (koeojan molemmissa päissä siihen yhdistettiin neliömetrin suuruiset koekuopat). Turpeen poiston jälkeen puhdistettiin mineraalimaan pinta esille ja kaivettiin sen pinnasta mitaten viiden senttimetrin kerros. Tämän jälkeinen taso 1 piirrettiin ja vaaituksen jälkeen kaivettiin seuraavat viisi senttimetriä. Tämän tason 2 piirtämisen, valokuvauksen ja vaaitsemisen jälkeen taso suojattiin muovilla ja koeoja - kuten koekuopat - peitettiin.

Kaivaukselle siirrettiin korkeus valtakunnallisesta kiintopisteestä läheltä valtatieä 464, Salmela -nimisen talon eteläpuolella (84,22 m mpy), Susimäentien koillispuolelta. Korkeus kiinnitettiin kanton (kanto on merkittynä yleiskartalle), ja kaivauksen korkeuskiintopisteen korkeudeksi saatiin 88,43 m mpy. Koneen lukema kaivauksen kiintopisteelle oli 126.

Asumuspainanne

Asumuspainanteen pohjoinen reuna oli jäänyt pintamaakasojen alle, mikä vaikeutti sen koon arvioimista. Painanne mitattiin vallien ulkoreunoista (muilta osin kuin pohjoisen reunan) 12x10,5 m:n suuruiseksi. Painanne vaikutti olevan muodoltaan laakean soikeahko ja sen lounaisosassa voidaan hahmottaa oviaukon tai eteisen paikka, kooltaan noin 2x2 m. Painanteen vallit erottuivat hyvin, etenkin kun pitkin sorakuopan reunaa kulkee polku, joka vie myös painanteen halki.

Kaivettaessa koeojaa painanteen keskustaan hahmottui nokimaa-alue, kuten myös reunoille, joissa oli paikoin myös havaittavissa harmaaksi palanutta hiekkää. Pieniä kiviä oli runsaasti molemmilla puolilla koeojaa, vallin päällä, painanteen keskustassa oli vain hienoa hiekkää.

Asumuspainanteen löydöt

Tutkimusalueelle kaivetuista koekuopista löytöjä saatiin vain asumuspainanteeseen kaivetusta koeojasta. Koeojan länsipäädyssä olleen vallin kohdalta ja noin metrin siitä itään, asumuspainanteen sisustaa kohden, löytyi keramiikkakeskittymä; keskittymässä oli palasia ainakin kahdesta astiasta. Astiat ovat tyypillistä kampakeramiikkaa.

Koeojasta saatiin löytöjä lähes koko kaivetulta alueelta, lukuun ottamatta koeojan neljää viimeistä metriä sen itäpäässä. Nämä neljä metriä olivat selvästi asumuspainanteen ulkopuolelle ulottuvia.

Kvartsiaineistossa on yksi ydin, iskoksia ja neljä kaavinta. Palanutta luuta on vähän. Kiviesineen katkelmia sekä kivilaji-iskoksia löytyi molempia kaksi kappaletta.

Löytöluettelo

	kpl
saviastian reunapalasia, koristeltuja	44
saviastian kylkipalasia, koristeltuja	317
saviastian ponttipalasia	3
saviastian kylkipalasia, koristeettomia	287
kivilajiesineen kappale	2
kivilaji-iskos	2
kvartsikaavin	4
kvartsiydin	1
kvartsi-iskos, retusoitu	1
kvartsi-iskos	24
palanutta luuta	4
palamatonta luuta	2

Koekuoppa B

Asumuspainanteesta noin 25 m itäkaakkoon havaittiin pieni, suhteellisen jyrkkäreunainen kuopanne. Tämän kuopanteen reunalle sijoitettiin neliömetrin suuruinen koekuoppa (B), jota kaivettiin noin 30 cm:n syvyyteen. Koekuopassa havaittiin hiilikerros sekä nokimaata. Kuopannetta ei kuitenkaan ehditty tutkia tarkemmin kesällä 1999, mutta sitä tutkittiin jälleen kesällä 2001.

Yhteenveto

Rantasalmen Rantakartanon kivikautisella asuinpaikalla voitiin koekaiivauksen jälkeen todeta löytöjen keskittyvän asumuspainanteeseen. Asumuspainanne oli laakean soikeahko, kooltaan noin 12x10,5 m; sen pohjoisreuna oli jäänyt pintamaakasojen alle. Asumuspainanteen kaakkoisosassa on hahmotettavissa eteissyvennys.

Kaikki kaivetut koekuopat olivat löydöttömiä. Yhteensä avattiin koekuoppia ja -ojaa 36 m². Kuoritulla alueella asumuspainanteesta pohjoiseen havaittiin pintamaakasojen juuressa saviastian palasia, samoin asumuspainanteesta noin 75 m itään, aivan paikallistien pohjoisreunassa, jo maisemoidulla alueella.

Asumuspainanteesta itäkaakkoon noin 25 m oli pieni kuopanne, jonka reunalle tehtiin koekuoppa. Koekuopassa havaittiin normaalista maannoskerrostumasta poikkeamia, joita ei kuitenkaan ehditty tutkia tarkemmin. Pientä kuopannetta tutkittiin lähemmin kesällä 2001 (katso kaivauskertomusta vuosilta 2000-2001). Asumuspainanteen tutkimukset päästiin aloittamaan kesällä 2000 ja niitä jatkettiin vielä kesällä 2001. Näistä tutkimuksista laaditaan yhteinen raportti.

Rantakartanon asuinpaikka on sijainnut muinoin voimakkaasti itään kurottuvalla niemellä. Asuinpaikka lienee tuhoutunut laajalti hiekanotossa. Jäljellä olevat asutusjäänteet keskittyvät asumuspainanteen kohdalle. Alueen eteläosassa olevalta terrassirinteeltä ei toistaiseksi ole merkkejä muinaisjäännöksestä.

Negatiivit

- 119236 Asumuspainanne kolmen näkyvän männyn välissä, kuvattu idästä
 119237 Asumuspainanne, kuvattu lännestä
 119238 Suuren hiekkakuopan jo maisemoitu reuna, josta tehtiin asuinpaikkalöytöjä, kuvattu luoteesta
 119239-41 Yleiskuva tutkimusalueelle, asumuspainanne hiekkakuopan reunan ulokkeen kohdalla, kuvattu luoteesta
 119242-43 Asumuspainanne, kuvattu lännestä
 119244 Asumuspainanteeseen avattu koeoja, kuvattu idästä
 119245 Koeojan länsipuoliset ruudut, kaivettu noin 5 cm mineraalimaan pinnasta, kuvattu koillisesta
 119246 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu lounaasta
 119247 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu luoteesta
 119248 Koeojan ruudut 99/209-211, kaivettu noin 5 cm, kuvattu luoteesta
 119249 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu luoteesta
 119250 Koeojan ruudut 99/225-226, kaivettu noin 5 cm, kuvattu kaakosta
 119251 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu lännestä
 119252 Koeojan ruudut 99/209-211, kaivettu noin 10 cm, kuvattu luoteesta
 119253 Koeoja, kaivettu noin 10 cm, kuvattu luoteesta
 119254 Koeoja, kaivettu noin 10 cm, kuvattu lännestä
 119255 Koeoja, kaivettu noin 10 cm, kuvattu lounaasta
 119256 Koeojan ruudut 99/209-210, kaivettu noin 10 cm, kuvattu kaakosta
 119257 Koeojan ruudut 99/208-211, kaivettu noin 10 cm, kuvattu koillisesta
 119258 Koekuoppa B pienessä kuopanteessa, kuvattu itäkaakosta
 119259 Koekuoppa B pienessä kuopanteessa, kuvattu lounaasta
 119260 Asumuspainanteen peitetty koeoja, kuvattu lännestä
 119261 Koekuoppa B pienessä kuopanteessa, sen koilliskulmassa, kuvattu lounaasta
 119262 Koekuoppa B pienessä kuopanteessa, kuvattu lounaasta
 119263 Työkuva. Saviastian palasia kaivetaan.
 119264 Työkuva. Koeojaa kaivetaan.
 119265 Kaivaustyöryhmä, edessä vasemmalla tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa ja piirtäjä Teija Nurminen

Diat

- 45690 Yleiskuva asuinpainanteen suuntaan, joka keskellä näkyvän hiekkakuopan reunan mutkan takana, kuvattu luoteesta
 45691 Suuren hiekkakuopan jo maisemoitu reuna, josta tehtiin asuinpaikkalöytöjä, kuvattu luoteesta
 45692 Asumuspainanne, kuvattu lännestä
 45693 Asumuspainanteeseen aukaistu koeoja, kuvattu idästä
 45694 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu lounaasta
 45695 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu lännestä
 45696 Koeojan ruudut 99/208-216, kaivettu noin 5 cm, kuvattu koillisesta
 45697 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu lounaasta

- 45698 Koeoja, kaivettu noin 5 cm, kuvattu luoteesta
45699 Koeoja, kaivettu noin 10 cm, kuvattu lännestä
45700 Koeojan ruudut 99/208-217, kaivettu noin 10 cm, kuvattu koillisesta
45701 Koeoja, kaivettu noin 10 cm, kuvattu luoteesta
45702 Koeojan ruudut 99/208-211, kaivettu noin 10 cm, kuvattu luoteesta
45703 Sama kuin ed., mutta kuvattuna etelästä
45704 Koeojan ruudut 99/208-210, kaivettu noin 10 cm, kuvattu koillisesta
45705 Koeojan ruudut 99/213-216, kaivettu noin 10 cm, kuvattu kaakosta
45706 Koekuoppa B pienessä kuopanteessa, sen koilliskulmassa, kuvattu lounaasta
45707 Työkuva. Koeojaa kaivetaan asumuspainanteeseen, kuvattu lounaasta
45708 Asumuspainanteeseen noin 10 cm:n syvyiseksi kaivettu koeoja peitettynä, kuvattu lännestä
45709 Työkuva. Saviastian palasia kaivetaan.
45710 Kaivaustyöryhmä, edessä vas. tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa ja piirtäjä Teija Nurminen

Rantasalmi Rantakartano
Päivi Kankkunen 1999

F. 119238 Suomen miekkakuoppa
jo maisemointia eteläreunaa,
josta asuinpaikka löytyi,
taustalla Rantakartanon
rakennuksia,
kuvattu luoteesta

F. 119260 Päitetty kooja, kuvattu
länneestä

F. 119258 Koekuoppa B pienessä
kuopanteessa, kuv. itäkaakosta

F. 119259 Koekuoppa B pienessä kuopanteessa, kuvattu lounaasta
VALOK. P. Kankkunen 1999

F. 119262 Koekuoppa B pienessä
kuopanteessa, kuvattu
lounaasta

Rantasalmi Rantakartano

Päivi Kankkunen 1999

F. 119239-41 Yleistuva tutkimusalueelle, asutuspaikanne hiikkakopon rannan ulokkeen kohdalla, kuvattu luteesta

F. 119242-43

Asutuspaikanne,
kuvattu
länneestä

F. 119236

Asutuspaikanne
kolmen märynän
välissä, kuvattu
länneestä

Rantasalmi Rantakartano
Päivi Kankkunen 1999

F. 119244 Koeoja asutuspaikan teossa
kuvattu idästä

F. 119257 Koeoja, kaivettu noin 5cm
kuvattu lännestä

F. 119246 Koeoja, kaivettu noin 5cm
kuvattu lounaasta

F. 119248 Koeojan ruidut 99/209-211
kai. noin 5cm, kuv. luoteesta

F. 119245 Koeojan länsipoliset ruidut,
kaivettu noin 5cm,
kuvattu luillisesta

F. 119249 Koeoja, kaivettu noin
5cm, kuvattu luoteesta

Rantasalmi Rantakartano
Päivi Kankkunen 1999

F.119255 Kocoja, kaivettu noin 10cm
kurattu lounaasta

F.119247 Kocoja, kaivettu noin 5cm
kurattu lounaasta

F.119254 Kocoja, kaivettu noin 10cm
kurattu lounaasta

F.119256 Kocojan ruodut:
99/209-210, kaivettu
noin 10cm, kurattu
kaakosta

F.119246
Kocoja, kaivettu
noin 5cm,
kurattu lounaasta

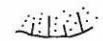
s. 15 puuttuu

RANTASALMI RANTAKARTANO

Päivi Kankkunen 1999

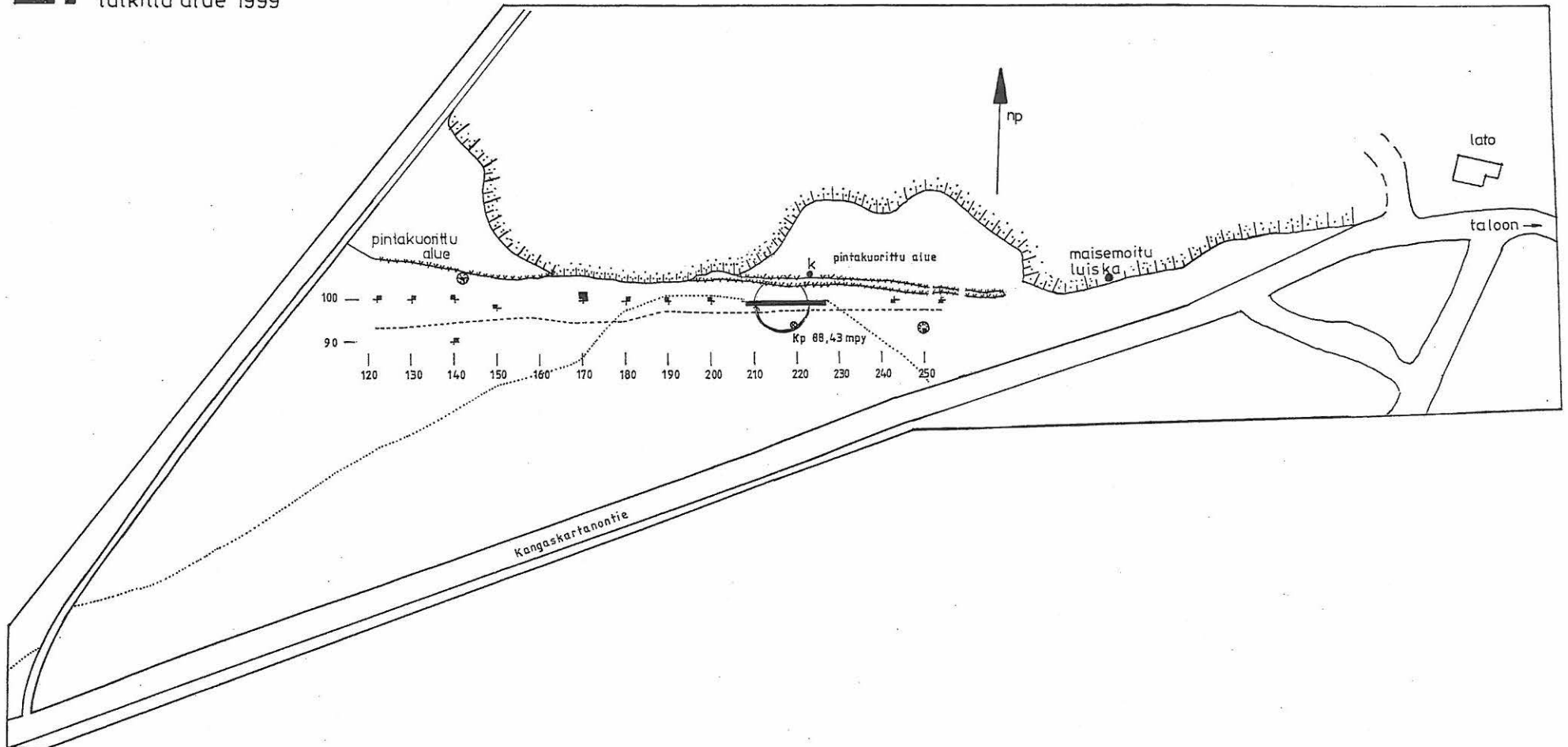
YLEISKARTTA

- - - - suunnitellun hiekanoton raja
 hiekkakuopan reuna
 ●k keramiikkaa

- √√√ irtomaakasa
 ..... polku

 50 m
 piirt. Kristiina Mannermaa, Hanna Palonen, Wesa Perttola

 tutkittu alue 1999

RANTASALMI RANTAKARTANO

P. Kankkunen 1999

TASOKARTTA

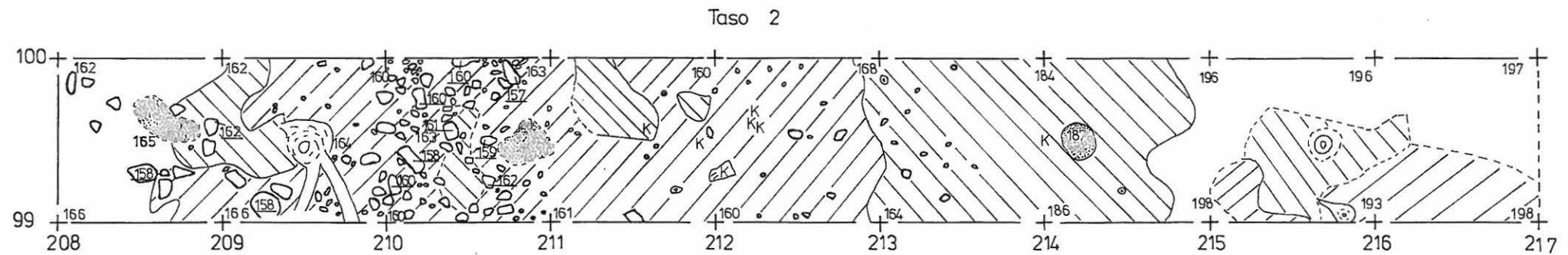
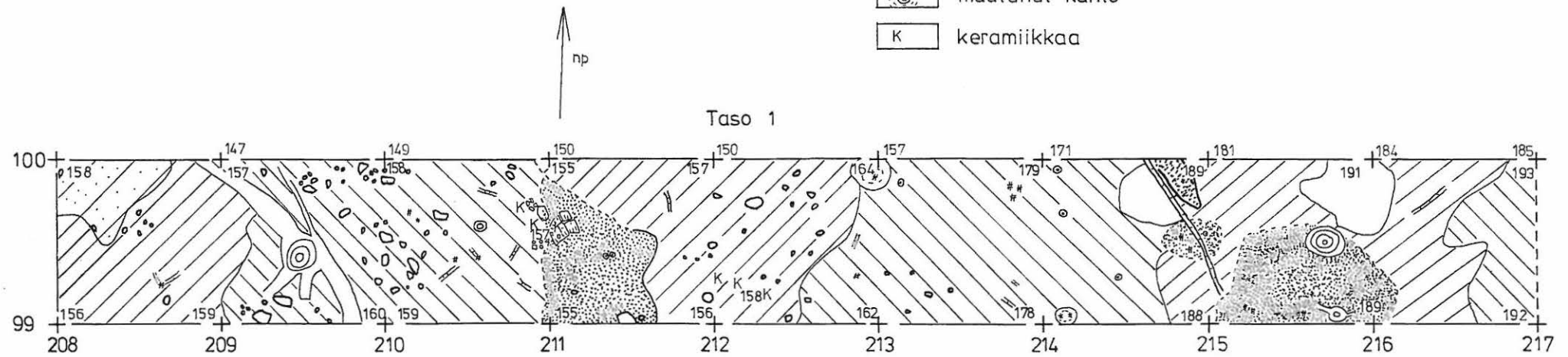
ruudut 99/208-216 Tasot 1 ja 2

Kp 88,43 m mpy kojelukema 126

Piirt. T. Nurminen

- kulttuurimaa
- nokimaa
- harmaa hiekka
- puhdas hiekka
- hiili
- kivi
- kanto ja juuri
- maatunut kanto
- keramiikkaa

RANTASALMI RANTAKARTANO

P. Kankkunen 1999

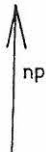
TASOKARTTA
ruudut 99/217-226 Tasot 1 ja 2

Kp 88,43 m mpy kojelukema 126

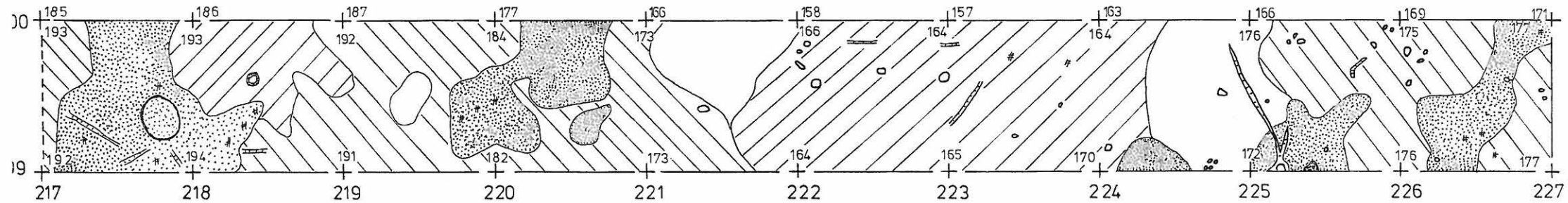
1m

Piirt. Kristiina Mannermaa

- kulttuurimaa
- nokimaa
- harmaa hiekka
- puhdas hiekka
- hiili
- kivi
- kanto ja juuri
- hiiltynyt nokinen rengas
- keramiikkaa

Taso 1

Taso 2

